

BÀN VỀ SỰ GIA TĂNG HIỆN TƯỢNG NỮ SINH ĐÁNH NHAU

• TS. TẠ THỊ NGỌC THANH

Trung tâm Nghiên cứu Tâm lí học và Giáo dục học

Gần đây, dư luận xã hội đang rất quan tâm đến những clip nữ sinh đánh nhau được tung lên mạng. Bạo lực trong học đường không phải là điều quá mới mẻ. Nam sinh cãi cọ, xô xát, đấm đá để giải quyết mâu thuẫn với nhau thì thời nào cũng có nhưng các cô gái vốn được coi là chân yếu tay mềm lại “thượng cẳng chân, hạ cẳng tay” với nhau, cùng với một đám đông các em học sinh cả nam lẫn nữ vây quanh mà không ai lên tiếng bênh vực, thậm chí còn quay video lại cảnh đó và tung lên mạng như “một chiến tích yêng hùng”- Đó là điều mà dư luận cũng như các bậc phụ huynh đầy lo lắng và cả “sợ hãi” nữa.

Dư luận xã hội và những người quan tâm đến giáo dục cho thế hệ trẻ đều băn khoăn: Phải chăng đây là một hiện tượng đáng báo động về tình trạng suy giảm đạo đức và thiếu hụt trong nhận thức của học sinh nói chung hay chỉ của một bộ phận nữ sinh đặc biệt thôi? Nguyên nhân nào khiến cho các em có những hành vi như vậy? Cần có những giải pháp nào để định hướng việc giáo dục đạo đức học sinh ngày nay? Trong bài này, chúng tôi muốn thử lí giải vấn đề từ góc độ tâm lí và giáo dục học.

I. Tại sao nữ sinh lại đánh nhau và quay video tung lên internet?

Nếu vào mạng Google và đánh dòng chữ “Nữ sinh đánh nhau” chúng ta có thể xem được hàng trăm băng video và những ý kiến của các tầng lớp xã hội khác nhau về hiện tượng này. Đây là một hiện tượng xã hội, giáo dục phức tạp, một biểu hiện cho thấy vấn đề giáo dục thế hệ trẻ cần phải quan tâm và cần có những thay đổi để phù hợp với cuộc sống xã hội hiện tại. Theo chúng tôi, hiện tượng này xuất phát từ các nguyên nhân sau:

1. Cuộc sống ngày nay có quá nhiều hình ảnh bạo lực. Có rất nhiều loại phim ảnh mang tính bạo lực, đặc biệt là qua internet, trò chơi

games, học sinh say mê xem hay tham gia vào các cảnh bắn giết, đâm chém, đấm đá nhau rất dã man... Việc tiếp xúc với quá nhiều cảnh bạo lực trên màn hình, trên các trang internet và một số em có thể còn chứng kiến cảnh đấm đá thực giữa những người xung quanh hoặc bố mẹ, anh em trong gia đình đã làm các em “quen” với việc giải quyết bằng vũ lực trong quan hệ xã hội. Nhiều học sinh đã phát biểu trên mạng “Con trai tức, đấm nhau là chuyện thường, con gái cũng có thể làm như vậy chứ” “Con trai đấm nhau được thì con gái cũng vậy thôi”.

2. Về mặt tâm lí, các em lứa tuổi thanh thiếu niên rất muốn thể hiện mình, muốn được người khác, đặc biệt là các bạn tôn trọng. Với những em học giỏi, có năng khiếu đặc biệt như: hát, múa, vẽ... thì dễ thể hiện mình. Các em chỉ cần cố gắng làm những việc mình yêu thích, tạo ra những sản phẩm đẹp, những màn trình diễn hay thì các bạn, mọi người xung quanh sẽ trầm trồ, ca ngợi và các em sẽ cảm thấy thỏa mãn, tự hào về bản thân mình. Còn với những em không thích học, học không giỏi thì thể hiện mình bằng cách nào? Có em tỏ ra “anh hùng”, bênh bạn, bảo vệ bạn, đánh những người mâu thuẫn, xung đột với bạn mình và như vậy, em đó sẽ được nhóm bạn của mình nể trọng, tôn kính, xưng là “đại ca”, v.v... Nếu không bị mọi người lên án, can ngăn, xã hội có những hành động răn đe, thì những “đại ca” đó có thể trở thành thủ lĩnh của các nhóm tiêu cực - có những hành động lệch chuẩn, gây mất an ninh hoặc tạo ra ảnh hưởng tiêu cực cho việc giáo dục đạo đức học sinh.

3. Hiện tượng đánh nhau cũng cho thấy một đặc điểm tâm lí là học sinh lớn muốn tỏ ra độc lập, tự giải quyết chuyện của mình, không nhờ người lớn can thiệp. Đặc điểm này là một điều tốt, giúp các em trưởng thành, vững vàng, tự tin hơn trong cuộc sống, nhưng nếu thiếu hiểu biết

và thiếu ý thức đạo đức thì điều này lại có thể dẫn đến những hành động sai trái, "lệch chuẩn". Ví dụ, khi mâu thuẫn, xung đột lên cao, nếu coi "đánh nhau không có gì là nghiêm trọng lắm" thì các em sẽ đánh nhau hoặc kéo bè bạn đến "đạy cho nó một bài học". Nhưng nếu giáo dục để học sinh nhận thức được "con gái đánh nhau, xúc phạm danh dự người khác là hành động nghiêm trọng, có thể bị đuổi học hoặc bị pháp luật nghiêm trị...", mọi người xung quanh, bạn bè biểu lộ sự không đồng tình, phản đối, v.v... thì có thể sẽ hạn chế được hiện tượng này xảy ra.

4. Tuy nhiên, chúng ta cũng nên quan tâm đến việc đánh giá hiện tượng nữ sinh đánh nhau từ các đối tượng khác nhau. Nếu chúng ta - các nhà giáo dục, các bậc cha mẹ - coi việc nữ sinh đánh đấm nhau là không thể chấp nhận được: dã man, thiếu nữ tính, trái với thuần phong mỹ tục... thì thế hệ trẻ nghĩ gì? Phát biểu trên internet hay trong những cuộc phỏng vấn ở trường học, nhiều em cho rằng đó là việc bình thường, không có gì quan trọng, chỉ là vài cái đấm đá để giải quyết mọi chuyện với nhau thôi... Điều đó cho thấy có lỗ hổng về nhận thức giữa hai thế hệ. Nếu chúng ta coi việc này là không thể chấp nhận được thì có nghĩa là hiện nay, chúng ta, những người lớn, đã không biết cách giáo dục cho thế hệ trẻ tôn trọng hệ thống giá trị mà chúng ta cho là truyền thống văn hóa Việt Nam.

II. Cần làm gì để ngăn chặn tình trạng nữ sinh đánh nhau?

Hiện nay, chưa có những nghiên cứu nghiêm túc về các vấn đề như: Ai có trách nhiệm trong vấn đề nữ sinh đánh nhau? Thực tế tình hình nữ sinh đánh nhau như thế nào? Ở đâu hay xảy ra: nông thôn, thành thị hay vùng sâu vùng xa? Nguyên nhân của các cuộc đánh nhau là gì? Đối tượng nữ sinh nào hay tham gia đánh nhau? Biện pháp giáo dục thích hợp với các đối tượng đánh nhau là gì?... Tuy nhiên, nhìn một cách sâu xa thì những lệch chuẩn đạo đức thường là lỗi của cả hệ thống giáo dục từ gia đình đến nhà trường và xã hội.

Để ngăn chặn hiện tượng nữ sinh đánh nhau nói riêng và việc lệch chuẩn đạo đức của học sinh nói chung, cần có sự phối hợp giáo dục của cả gia đình, nhà trường và xã hội, kết hợp

vừa xây dựng, vừa phòng, chống các hiện tượng vi phạm đạo đức, cụ thể là:

1. Về phía xã hội:

- Tăng cường truyền thông về truyền thống người phụ nữ Việt Nam: giỏi việc nước, đảm việc nhà, dịu dàng, duyên dáng... Xây dựng những hình mẫu phụ nữ Việt Nam mới: những người phụ nữ được nhiều người biết đến, được thế hệ trẻ hâm mộ như các ca sĩ, người mẫu, hoa hậu, v.v... nhưng lại hiền thực, biết sống vì mọi người, mang đậm nét truyền thống văn hóa Việt Nam. Đó là những mẫu hình lí tưởng, những hình ảnh mà các em nữ sinh cố gắng phấn đấu noi theo.

- Các cơ quan có trách nhiệm cần có các biện pháp kiểm tra, ngăn chặn những phim ảnh, trò chơi... quá kích động bạo lực, có quy định xử phạt và tuyên truyền rộng rãi các quy định xử lí những hành vi lệch chuẩn. Ví dụ: cạy đong người đánh một người, tung lên internet những băng video, hình ảnh vi phạm nhân phẩm, danh dự của người khác, v.v...

- Cần lên án thái độ thờ ơ, vô cảm với những sai phạm xung quanh mình của mọi người trong xã hội. Hành động thờ ơ, không can thiệp của đám đông hiếu kì, của những bạn bè xung quanh cũng là một cách cổ xúy, đồng tình với những hành động sai trái. Trong khi nhiều người nhìn thấy đám nữ sinh trường THPT Trần Nhân Tông (Hà Nội) đánh nhau mà không tỏ thái độ, thì chỉ có một bà cụ quát lên cũng khiến đám đánh nhau giải tán và các "nữ tướng" đang hùng hổ đánh nhau phải bỏ chạy. Rõ ràng là sự can thiệp, phản đối của người lớn, sự phê phán, không đồng tình trong dư luận học sinh sẽ làm các em định có hành động sai phải suy nghĩ, lo sợ... Điều đó sẽ hạn chế những hành vi lệch chuẩn ở học sinh.

2. Về phía nhà trường:

- Cần xác định hệ thống giá trị giáo dục và đổi mới các biện pháp giáo dục đạo đức cho phù hợp với từng lứa tuổi, với thời đại mới. Tăng cường giáo dục giới tính, giáo dục những đức tính mà người phụ nữ nên có để tạo cho mình cuộc sống hạnh phúc. Ví dụ, với lứa tuổi mẫu giáo, tiểu học, cần giáo dục trẻ khiêm tốn, thật thà, nhân ái, con gái cần dịu dàng, nhẹ nhàng... Với lứa tuổi trung học, các em cần rèn luyện tính

độc lập, tự chủ, tự chịu trách nhiệm, biết hợp tác với mọi người, biết hành động vì cộng đồng...

- Tăng cường dạy kĩ năng sống, kĩ năng ứng xử xã hội cho học sinh. Nữ sinh trường THPT Trần Nhân Tông (Hà Nội) bị đánh đã nói: "Sau khi kể lại chuyện đánh nhau với mẹ, mẹ em đã tâm sự với em về cách sống, cách ứng xử với các bạn xung quanh". Nếu như học sinh được dạy các kĩ năng thỏa thuận, kĩ năng giải quyết xung đột, không để tình hình trở nên quá căng thẳng thì chắc nhiều cuộc đánh nhau đã không xảy ra giữa các em.

- Thực hiện cuộc vận động "Xây dựng nhà trường thân thiện, học sinh tích cực và thầy cô giáo mẫu mực". Mỗi quan hệ thầy-trò và trò-trò tốt, thương yêu, giúp đỡ nhau là cơ sở quan trọng để giáo dục đạo đức cho các em. Học sinh mới lớn do nhận thức nhiều khi còn phiến diện nên dễ rơi vào tình trạng cực đoan: rất yêu quý một người nhưng khi thấy điều gì sai trái ở người đó cũng dễ chuyển sang ghét ngay. Do đó, giáo viên cần là tấm gương mẫu mực trước các em. Học sinh có yêu kính thầy, tôn trọng thầy thì mới nghe lời thầy dạy, phấn đấu theo tấm gương của thầy.

3. Về phía gia đình:

- Cha mẹ cần thường xuyên quan tâm chăm sóc và giáo dục con cái. Con cái càng lớn, cha mẹ càng cố gắng trở thành những người bạn lớn của con, cùng chia sẻ, tâm tình với con, hiểu con để có thể đưa ra những lời khuyên răn, giúp đỡ kịp thời khi con gặp khó khăn hay có những biểu hiện lệch chuẩn. Cần luôn nêu cao nguyên tắc mà Makarenko, nhà giáo dục Nga, đã nêu "Phải luôn tôn trọng và yêu cầu cao với trẻ".

- Trong gia đình, cha mẹ luôn cố gắng là tấm gương đạo đức tốt, yêu thương nhau và yêu thương con cái. Ở những gia đình mà cha mẹ, con cái yêu thương nhau, biết cư xử nhẹ nhàng, lễ phép, đúng mực với nhau và với những người xung quanh thì sẽ khó có chuyện con cái ra đường gây sự với bạn và giải quyết mọi chuyện bằng nắm đấm.

- Cha mẹ cần chú ý giáo dục cho con từ nhỏ (có những quan điểm khoa học còn cho là cần giáo dục trẻ ngay từ trong bụng mẹ), giáo dục từ những hành vi đơn giản để hình thành

những phẩm chất đạo đức, nhân cách của con người có ích cho xã hội. "Học ăn, học nói, học gói, học mở", cha mẹ cần dạy con gái tính dịu dàng, thủy mì, nữ tính từ những hành động bình thường hàng ngày.

III. Kết luận

Hiện tượng nữ sinh đánh nhau, tung video quay những hình ảnh phản cảm lên mạng ngày càng nhiều cho thấy một tình hình đáng báo động về việc giáo dục đạo đức học sinh. Đây chỉ là một biểu hiện trong nhiều biểu hiện suy giảm đạo đức của học sinh như: không tôn trọng, có khi dám đánh, lăng mạ thầy cô giáo, ích kỉ, không chịu tham gia các hoạt động công ích, không dám tỏ ra đồng tình, ủng hộ những điều tốt và phê phán, lên án những hành vi xấu, v.v... Để ngăn chặn, làm giảm những hiện tượng lệch chuẩn đạo đức này cần có sự phối hợp hành động của các lực lượng giáo dục từ gia đình đến nhà trường và cả xã hội. Trong đó, giáo dục gia đình có vai trò quan trọng nhất: cha mẹ bằng tình yêu thương và sự quan tâm thường xuyên của mình có vai trò quyết định nhất trong việc hình thành nhân cách tích cực cho con. Có thể nói, gia đình là tấm lá chắn vững chắc nhất cho con cái trước sóng gió của cuộc đời.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Văn Anh, Tạ Thị Ngọc Thanh, *Đề cương môn tâm lí học phát triển*, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, Hà Nội, 2008.
2. Nguyễn Thanh Bình, *Giáo trình chuyên đề giáo dục kĩ năng sống*, NXB Đại học Sư phạm, 2009.
3. A.N. Leonchiev, "*Hoạt động - ý thức - nhân cách*", do Phạm Minh Hạc, Phạm Hồng Gia, Phạm Huy Chú dịch, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1989.
4. N.Đ. Levitov, *Tâm lí học trẻ em và tâm lí học sư phạm*, Tập 3, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1972.

SUMMARY

The article discusses the phenomenon of female student's fights, reasons of this phenomenon and measures should be taken by society, schools and families to prevent it.